

ඉතිහාසය හැදෑරීම මගින් මිනිසාට අතීතයේ සිදු වූ සිදුවීම් පිළිබඳව අවබෝධයක් ලැබේ. අතීතයේ ජීවත් වූ මිනිසුන්ගේ ජීවන රටාව, සමාජය, ආර්ථිකය, ආගම, සංස්කෘතිය හා දේශපාලනය පිළිබඳ තොරතුරු ඉතිහාසය තුළින් හඳුනාගත හැක. ඉතිහාසය අධ්‍යයනය කිරීමෙන් වර්තමානය තේරුම් ගැනීමටත් අනාගතය සඳහා නිවැරදි තීරණ ගත කිරීමටත් පුද්ගලයාට හැකියාව ලැබේ. එමෙන්ම අතීතයේ සිදු වූ වැරදි නැවත සිදු නොවීමට අවබෝධයක් ද ඉතිහාසය මගින් ලබාදේ.

ඉතිහාසය යනු අතීත සිදුවීම් පමණක් නොව, ඒවා සිදු වූ ආකාරය, ඒ සඳහා හේතු වූ කරුණු සහ ඒවායේ ප්‍රතිවිපාක ද ඇතුළත් විෂයයකි. ඉතිහාසය අධ්‍යයනය කිරීමේදී ලිඛිත හා අලිඛිත මූලාශ්‍ර භාවිතා කෙරේ. ලිඛිත මූලාශ්‍ර ලෙස ලේඛන, ශිලා ලේඛන, තඹ පතුරු, පොත්, පුවත්පත් ආදිය භාවිතා කරයි. අලිඛිත මූලාශ්‍ර ලෙස පුරාවස්තු, ගොඩනැගිලි, චිත්‍ර, ආභරණ, ජනකතා හා ජනප්‍රවාද භාවිතා කෙරේ.

ඉතිහාසය මගින් සමාජයේ පරිවර්තනය වන්නේ කෙසේද යන්න අවබෝධ කරගත හැක. මිනිසා මුල් අවධියේදී සරල ජීවන රටාවක් අනුගමනය කළ අතර, කාලයත් සමඟ කෘෂිකර්මය, වෙළෙඳාම, නගර සංස්කෘතිය, රාජ්‍ය පාලනය සහ තාක්ෂණය වර්ධනය විය. මෙහිදී පුරාණ මිනිසා ගල්, ලී හා අස්ථි භාවිතා කර උපකරණ සකස් කළ බවත්, පසුව ලෝහ භාවිතයට පැමිණි බවත් දැකගත හැක.

කාලය මැනීම ඉතිහාසය අධ්‍යයනයේදී වැදගත් වේ. කාලය වසර, දශක, සියවස ලෙස වෙන් කරගනී. ක්‍රිස්තු වර්ෂ පූර්ව (ක්‍රි.පූ.) හා ක්‍රිස්තු වර්ෂ (ක්‍රි.ව.) ලෙස කාලය වෙන් කිරීම ඉතිහාසය ලිවීමේදී බහුලව භාවිතා වේ. මෙය සිදුවීම් සිදු වූ අනුපිළිවෙල හඳුනාගැනීමට උපකාරී වේ.

පුරාවිද්‍යාව ඉතිහාසය අධ්‍යයනයේ වැදගත් අංශයකි. පුරාවිද්‍යාත්මක කැණීම් මගින් පුරාණ නගර, වාසස්ථාන, උපකරණ, භාණ්ඩ හා මනුෂ්‍ය ජීවන රටාව පිළිබඳ වැදගත් තොරතුරු හෙළි කරගත හැක. මෙවැනි සොයාගැනීම් මගින් ලිඛිත මූලාශ්‍ර නොමැති කාලයන් පිළිබඳවත් දැනුම ලබාගත හැක.

ඉතිහාසය අධ්‍යයනය කිරීමෙන් ජාතික හැඟීම වර්ධනය වේ. රටක අතීතය, වීරයන්, සංස්කෘතික උරුමය හා ජයග්‍රහණ පිළිබඳ දැනුම ලැබීමෙන් ජාතියට ආදරය හා වගකීම වර්ධනය වේ. එමෙන්ම විවිධ ජාතීන් හා සංස්කෘතීන් අතර ඇති සම්බන්ධතාත් ඉතිහාසය මගින් අවබෝධ කරගත හැක.

ඉතිහාසය යනු කථාන්තරයක් නොව, සාක්ෂි මත පදනම් වූ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයකි. එබැවින් ඉතිහාසය ඉගෙනගැනීමේදී සාක්ෂි විශ්ලේෂණය කිරීම, කරුණු සසඳා බැලීම සහ නිගමන ගත කිරීම වැදගත් වේ. මෙය සිසුන්ගේ විවේචනාත්මක සිතීම වර්ධනය කරයි.

අවසානයේ, ඉතිහාසය අධ්‍යයනය කිරීමෙන් පුද්ගලයාට සමාජය, රට සහ ලෝකය පිළිබඳ පුළුල් අවබෝධයක් ලැබේ. අතීතය තේරුම් ගැනීම වර්තමානය නිවැරදිව ජීවත් වීමටත්, අනාගතය යහපත් ලෙස ගොඩනැගීමටත් මග පෙන්වයි.